

Adviesraad Sociaal Domein Nieuwegein

maart 2026

Aan het aantredende stadsbestuur van de gemeente Nieuwegein,

Geachte stadsbestuurders,

Met de coalitieonderhandelingen in zicht geeft de Adviesraad Sociaal Domein Nieuwegein u graag een aantal aandachtspunten mee in het sociaal domein die de komende bestuursperiode voor inwoners van belang zullen zijn.

Als vaste adviseur van het college van burgemeester en wethouders hebben wij vooral oog voor toegankelijke voorzieningen voor iedereen en voorzieningen op maat voor onze meest kwetsbare inwoners. Een belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente bij het maken van beleid uitgaat van de leefwereld van de inwoner. Dit komt veelal terug in een integrale aanpak. Dit begint bij het betrekken van inwoners bij het opstellen van het beleid en bij het bedenken van voorzieningen. Uiteraard zullen wij als adviesraad, die bestaat uit inwoners, het college van B&W ook in de komende collegeperiode gevraagd en ongevraagd blijven adviseren op voorliggend beleid en over voorliggende vraagstukken op het terrein van zorg en bestaanszekerheid.

Investeer in een sterke dienstverlening

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Ofwel: investeren in onze jonge inwoners levert blijvend voordeel op voor een nieuwe generatie. Het voorkomt bovendien in veel gevallen later oplopende kosten. De aanwezigheid van medewerkers van Geynwijs op alle lagere scholen en de aanwezigheid van Geynwijs én Movactor medewerkers op middelbare scholen is cruciaal. Zeker bij gezinnen waar meerdere problemen tegelijkertijd de aandacht vragen, kan een vroegtijdige signalering en begeleiding een groot verschil maken. De hulp kan dan meestal korter duren en ook lichter zijn, dus: goedkoper. Hier zou dan ook in de ogen van de ASD extra aandacht naar uit moeten gaan.

De ASD ziet in het algemeen grote winst in het zich dicht mogelijk bij de inwoner brengen van de professionele zorg, dus: op scholen, bij de huisarts, bij mantelzorgorganisaties en zo meer. Een belangrijk onderdeel hiervan is het bevorderen en up-to-date houden van de kennis van Geynwijs-medewerkers: de kwaliteit van het eerste gesprek met de ambtenaar is veelal bepalend voor het vertrouwen van de inwoner in de gemeente en uiteindelijk in zijn of haar eigen welzijn en welbevinden. Wij merken hierbij op dat de tevredenheid van betrokkenen over de dienstverlening van Geynwijs, blijkend uit onderzoek, een vertekenend beeld kan geven, omdat slechts een beperkte groep wordt gehoord. Met een meer persoonlijke, mondelinge terugkoppeling door cliënten zou Geynwijs naar ons inzicht verder voordeel kunnen behalen in aanvulling op de bestaande tevredenheidsonderzoeken.

Inwoners met vragen over zorg, wonen of inkomen kunnen zich laten bijstaan door een onafhankelijk cliënt ondersteuner (kortweg oco's genoemd). Hoe eerder iemand die hier behoefte aan heeft in contact kan komen met deze ondersteuner, hoe beter hij of zij geholpen kan worden. De ASD ziet hier voor de gemeente een regierol. Oco's kunnen bovendien, net als ervaringsdeskundigen, de druk op de wachttijden bij Geynwijs wegnemen, waarmee mensen

sneller geholpen zijn. Het kan bovendien voorkomen dat cliënten in onnodig dure zorg terechtkomen. Maak hier dus optimaal gebruik van.

Het voorgaande stadsbestuur heeft goede stappen gezet in een versterking van het jongerenwerk. Zaak is deze basis vast te houden en dus de jeugd- en jongerenwerkers een vaste plek te geven. Het nieuwe jongerencentrum in de Zeepfabriek is een mooie toevoeging aan de stad.

Zorg dat iedereen kan meedoen in de samenleving

De inzet van de gemeente voor het verbeteren van de bestaanszekerheid voor de inwoners die het moeilijk hebben, blijft onverminderd van belang; zeker voor gezinnen met kinderen. Onder meer met gebruik van de Stadspas is de toegang tot tal van voorzieningen ook voor inwoners met een smalle beurs bereikbaar. Blijf deze activiteiten vooral stimuleren!

Voor mensen die dreigen te vervallen in armoede blijft Werk en Instroom Lekstroom (WIL) het belangrijkste vangnet. Het Beleidskader Bestaanszekerheid biedt een goede basis voor verder beleid, waarbij de ervaringen van inwoners betrokken moeten worden. De eerdergenoemde integrale aanpak is in deze aanpak doorslaggevend. Dit beleid zal dan ook altijd moeten worden gezien in samenhang met de aanpak van taalachterstanden, het tegengaan van schooluitval, het voorkomen en bestrijden van schulden en het in zijn algemeenheid wegnemen van belemmeringen die mensen in staat stellen om mee te doen in de samenleving. Dit is eveneens van belang voor het activeren van cliënten van WIL. WIL zou in de visie van de ASD meer regie moeten krijgen in het activeren en toeleiden van mensen naar werk, met behoud van de bestaande aanpak van het Lokaal Werkteam van de gemeente Nieuwegein. Daarmee kunnen de regionale mogelijkheden onzes inziens beter worden benut. Bij het versterken van de positie van WIL moet de gemeente oog houden voor de inwoners van Nieuwegein en het beleid niet afhankelijk maken van de verschillen in politieke keuzes binnen onze regio. De ASD zal ook hierover het college van advies blijven dienen, in nauwe samenwerking met de Cliëntenraad WIL.

Betrek inwoners bij de zorgvragen van de toekomst

De belangrijkste beweging in het sociaal domein is het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners. Het toenemend aantal ouderen en daarmee een toenemende zorgvraag bij met name oudere inwoners vraagt om een bredere kijk op zorg en ondersteuning. Dit vertaalt zich in een sterk mogelijk netwerk van ontmoetingsplekken in de stad en het voorzien in een ruim aanbod van passende (senioren)woningen in combinatie met zorg.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert om in de komende collegeperiode een hernieuwde inventarisatie te houden van de woonwensen van jonge senioren, gebruik makend van de kennis die hierover bij deskundigen aanwezig is. De ASD ziet hierin meer dan alleen een middel om de vraag van inwoners scherper in beeld te krijgen. Het dient tevens ter inspiratie en als een stimulans voor inwoners om zelf bij te dragen aan de woonwens voor de toekomst. Bovendien bevordert een beter aanbod de doorstroom op de woningmarkt.

Geen bezuinigingen op mensen die blijvend afhankelijk zijn van zorg

Vanuit de visie, verwoord in de 'Koers Sociaal Domein' van de gemeente Nieuwegein, is het zaak voor het stadsbestuur voortdurend de lange termijn aanpak in het oog te houden: in de soms grillige werkelijkheid is het steeds weer zoeken naar oplossingen die bijdragen aan het betaalbaar en toegankelijk houden van de zorg. Chronisch zieken, gehandicapten en andere

kwetsbare burgers blijven onverminderd afhankelijk van bestaande voorzieningen. Maak dat deze zorg en ondersteuning overeind kan blijven, ook als dit om moeilijke keuzes vraagt bij de verdeling van financiële middelen. Daarnaast zijn de momenten dat de zorg wordt ingekocht of aanbesteed een belangrijk moment van sturing. Door hierin samen op te trekken met de betrokken inwoners staat de gemeente sterker in het verbeteren van het aanbod en voelen inwoners zich gesterkt door de inzet van de gemeente. Het draagt positief bij aan het vertrouwen tussen inwoners en de lokale overheid. Dit geldt eveneens voor het voorkomen en bestrijden van fraude in de zorg: hier is een blijvende alertheid van belang en, naar de mening van de ASD, een grotere inzet van de overheid.

Werk aan vertrouwen in de lokale overheid

Het vergroten van de zelfredzaamheid kan door sommige inwoners ervaren worden als een stap terug in de ondersteuning door de gemeente. Dit legt een extra druk op de gemeente om mensen enerzijds te geven waar ze recht op hebben, maar ook om de sociale basis zodanig sterk te maken dat inwoners hier op kunnen vertrouwen. Goede communicatie is hier cruciaal. Zolang het bouwen aan deze basis nog in gang is, verwacht de ASD een toenemende druk op onder meer de begeleidend ambtenaar en, voor klachten, de ombudsfunctionaris. Een versterking van de positie van deze ambtenaren is daarom, zeker in de komende periode, noodzakelijk. Denk aan een al dan niet tijdelijke extra inzet van mensen, trainingen en (bij)scholing met ook: het benutten van kennis die er is bij organisaties en ervaringsdeskundigen om mensen beter van dienst te zijn.

Samenvattend adviseren wij het toekomstig stadsbestuur om focus te houden op een goede toegang tot voorzieningen voor alle inwoners en het leveren van maatwerk voor de meest kwetsbare inwoners. Dit vraagt om samenwerking tussen de verschillende instanties, ook binnen de overheid. Dat betekent: over de muren van de eigen dienstverlening heen kijken. De wetgeving, zoals de AVG, biedt meer ruimte dan soms wordt gezien. Schrap waar nodig overbodige en formele procedures die de burger eerder tegenwerken dan de bedoelde steun te verlenen, waaronder bijvoorbeeld overbodige herindicaties. Een sterk beleid staat of valt bovendien met een hoog niveau van participatie, iets dat alleen mogelijk is als de bestaanszekerheid van grote groepen inwoners wordt verbeterd. Daarbij is extra aandacht nodig voor jongeren met een (taal)achterstand en mogen we de "werkende armen" niet over het hoofd zien. Prioriteit vraagt bovendien een dak boven het hoofd voor gebroken gezinnen. Mensen die leven in bestaansonzekerheid hebben immers aanzienlijk minder mogelijkheden om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij.

Tot slot spreekt de ASD zijn steun uit aan de oproep van de maatschappelijke, culturele en sociale partners in Nieuwegein om gezamenlijk te kiezen voor een sterke, preventieve koers en het ontwikkelen van een Lokaal Integraal Preventieakkoord expliciet op te nemen in het nieuwe coalitieakkoord.

Jaap Wienen
Voorzitter ASD